

Mangel, at det nok skal vise sig, at det offentlige vil faa Brug baade for sine Penge og meget, meget andet for at tilfredsstille den store Efterspørgsel, skaffe Plads til alle dem, der ikke kan faa Lejlighed, fordi der intet Udbud er. Men der er heller ingen Konkurrence. Det er det, der er det farlige, og derfor har Rigsdagen en Pligt til at støtte de svage. Hertil kommer jo — det behøver man ikke at sige, men det bør dog siges —, at Boligen er en af de allernødvendigste Livsforholdene, den staar i saa Henseende fuldkommen paa Højde med, i hvert Fald omtrent sideordnet med Brødet. Vi vil derfor faa Lejlighed til at se i en nær Fremtid — maaske ser vi det ikke alt sammen, men vi ved, det vil ske —, at Lejerne paa Forhaand maa kapitulere. Det kan da være interessant at se, hvem det er, Staten giver denne suveræne Monopolstilling. At være Husejer er jo i Almindelighed ikke et Erhverv, som mange vil gøre det til. Man har endogsaa i tidligere Tider hørt Udtalelser som: de stakels Husejere. Jeg har lige saa meget tilovers for en Husejer som for en hvilken som helst anden Mand. Men jeg siger, som jeg altid har sagt, at det at være Husejer er intet Erhverv, det er en Kapitalanbringelse, og naar der stadig raabes om Husejere og Grundejere, saa er der jo et Falsum med i Spillet, som ikke alle ser. De, vi kalder Husejere, er nemlig slet ikke dem, der ejer Ejendommene, det er nogle ganske andre, nemlig de, der har Prioriteterne, er Prioritetshavere. Og jeg tør godt sige, at gennemsnitlig er samtlige Ejendomme, der bruges til Udlejning, prioriteret paa den Maade, at de 75 pCt. af Værdien ejer Husejeren ikke, han ejer kun de sidste 25 pCt. Og hvad dem angaar, der egentlig ejer Husene, i hvert Fald ejer de tre Fjerdedele, da har ingen nogen Sinde haft noget til overs for dem. De ejer deres Obligationer med Pant i Ejendommene, og de har faaet deres henholdsvis 5, 4½ eller 4 pCt. af deres Penge. Det fik de før Krigen, og det faar de i Dag, ikke en Øre mere. Jeg vil her gerne stærkt fremhæve, at Husejerens eller Grundejerens, hvad man nu vil kalde ham, væsentligste Udgifter er hans Terminsudgifter, og de er ikke, paastaar jeg, steget med en Øre. Saa bliver der tilbage de sidste 25 pCt. — gennemsnitlig, det er vist ikke mange, der ejer de fulde 25 pCt., nogle ejer kun 10 eller 15 pCt. Det er disse 25 pCt., som tager hele Udbyttet, Grundejerne vilde jeg egentlig nærmest kalde

Forpagtere, de har faaet Dispositionsretten over andres Ejendom mod selv at stikke en lille Smule i den. Men de er beskyttet af Staten, bl. a. ved Loven af 6. April 1855, som indeholder den saakaldte Aagerbestemmelse, der er tusinde Gange bedre end den Aagerbestemmelse, man nu vil indføre, idet den udtrykkelig siger, at ingen kan give Pant i fast Ejendom til en Rente over 6 pCt. Altsaa dem, der vil anbringe Penge i en saadan Ejendom, forhindrer allerede denne Lov af 1855, som gælder endnu i Dag, i at aagre med de Penge, de anbringer mod Pant i fast Ejendom. I denne Forbindelse er det for øvrigt interessant at se, at det første, der skete af Indgreb paa Grund- og Husomraadet, var Moratorieloven af 20. August 1914. Den blev givet, fordi der var nogen Fare for, at de saakaldte løsere Prioriteter i Ejendommene skulde blive opsagt, da Nørvøsiteten ved Krigen Udbrud kom ind over Landet. Rigsdagen tog straks Haand i Hanke og sagde: Det er urimeligt, I bliver udsat for Katastrofer, derfor maa vi tage denne Sag i vor Haand og beskytte jer. Det gjorde man, og det var rigtigt og rimeligt. Denne Lov er imidlertid faldet bort, fordi man ikke mente at have Brug for den mere, og vi fik saa senere en Beskyttelse af Lejerne. Denne har man forringet Aar efter Aar, indtil den nu pludselig falder væk, uden at det samme Grundlag for Lovens Ophør er til Stede, som var til Stede for Moratorielovens Ophør. Man vil altsaa se, at Grundejerne — eller jeg vil hellere kalde dem Forpagterne, for det er vistnok et rigtigere Udtryk — har Dispositionsretten, men deres Udgifter er for de 75 pCt.s Vedkommende ikke steget med en eneste Øre. Nu vil jeg gerne indrømme, at de 25 pCt., de selv har staaende i deres Ejendomme, er de Penge, som ligger yderst, og der bør være et vist Forhold mellem den Risiko, de har, og den Avance, de skulde have. Men derfra og til at sige: Nu er der frit Spil, om I tager 200—300 pCt. af de Penge, det lukker vi Øjnene for — er der et langt Spring. Der bliver nemlig ikke Tale om 5 eller 10 eller 20 eller 50 pCt. af de Penge, nej, der bliver Tale om meget, meget større Udbytte, end man er tilbøjelig til i første Omgang at se. Man kan bedst beregne det ved at se Forskellen mellem det, som Huslejen i Dag er steget med, og det vil jeg antage er ca. 40 pCt. — det er muligt, at det er 42, men lad os sige 40, det er vist ikke galt i Gennemsnit —, og hvad Omkostningerne ved